

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΜΕΣΣΟΓΑΙΑΣ κ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ

Αριθμ. Πρωτ. 248/9.3.2005

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 4η

ΘΕΜΑ: «Όροι λειτουργίας ιδιωτικῶν παρεκκλησιῶν»

Πρὸς

Τοὺς πανοσιωτάτους καὶ αἰδεσιμωτάτους ἱερεῖς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

Σεβαστοὶ καὶ ἀγαπητοὶ πατέρες,

Ζοῦμε μέσα σὲ μιὰ πραγματικὰ εὐλογημένη γωνιὰ αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Ἡ Ἀνατολικὴ Ἀττικὴ ποὺ φιλοξενεῖ τὴν ζωὴ ὅλων μας χαρακτηρίζεται ἀπὸ μοναδικὲς φυσικὲς ὁμορφιές, εὐφορὴ γῆ, εὐκρατο κλίμα, καλὸ κόσμος, λαογραφικὸ πλοῦτο, σπάνια πολιτισμικὴ ἱστορία καὶ παράδοση. Οἱ γραφικὲς παραλίες τῆς, τὸ κρασί καὶ τὸ λάδι τῆς, τὰ ἔθιμα καὶ οἱ παραδόσεις τῆς, ἀποτελοῦν τὴν πολύτιμη περιουσία τοῦ εὐλογημένου τόπου μας.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ πραγματικὰ τὸν χαρακτηρίζει εἶναι τὰ πάμπολλα παρεκκλήσια καὶ ναῦδρια σὲ ὅλα τὰ Μεσόγεια καὶ τὴν Λαυρεωτικὴ. Ἀπὸ μία πρόχειρη στατιστικὴ ποὺ πρόσφατα διενήργησε ἡ Μητρόπολή μας βρήκαμε ὅτι ὑπάρχουν περισσότερα ἀπὸ 600 ἐκκλησιάκια καὶ ναοί. Ἄλλα ἐξ αὐτῶν ἀποτελοῦν ἐνοριακοὺς ναοὺς, ἄλλα μοναστηριακοὺς ἢ κοιμητηριακοὺς, ἄλλα ἀνήκουν στὴν δικαιοδοσία τῆς Μητροπόλεως καὶ τῶν ἐνοριῶν μας καὶ ἄλλα εἶναι ιδιωτικά.

Εἶναι παράδοση καὶ συνήθεια στὴν περιοχὴ μας ὅποιος μπορεῖ στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ του, μαζί μὲ ὅλα τὰ ἄλλα νὰ λαμβάνει πρόνοια καὶ νὰ κατασκευάζει καὶ ἓνα μικρὸ ναῦδριο. Πραγματικὰ συγκινητικὸ καὶ εὐλογημένο τὸ φαινόμενο στὸ σπίτι μας νὰ ὑπάρχει καὶ ἡ γωνιὰ τοῦ Θεοῦ. Δὲν εἶναι δευτερεῦον τὸ γεγονός ὅτι τόσοι τὸ ποθοῦμε, τὸ σκεπτόμαστε καὶ τελικὰ ξοδεύομαστε καὶ τὸ φροντίζουμε. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία μας ὀλόκαρδα ἐγκρίνει τὴν ἄδεια κατασκευῆς τους, σὲ πολλὰ δὲ ἐξ αὐτῶν προβαίνει καὶ στὰ θυρανοίξιά τους. Αἰσθανόμεστε εὐγνώμονες δὲ καὶ γιὰ τὸ γεγονός ὅτι σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις, τὰ τελευταῖα χρόνια, ἐκεῖ ποὺ δὲν ὑπῆρχαν ναοί, εὐλαβεῖς χριστιανοὶ πρόσφεραν τὰ ιδιωτικά τους ἐκκλησιάκια γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τῶν λατρευτικῶν ἀναγκῶν τῶν πιστῶν τῆς περιοχῆς τους.

Παρὰ ταῦτα, εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἤδη ἔχει ἀρχίσει νὰ δημιουργεῖται καὶ μιὰ σχετικὰ ἀνώμαλη κατάσταση. Πολλὰ ιδιωτικὰ παρεκκλήσια ὑποκαθιστοῦν ἐμφανῶς τὸ ἐνοριακὸ ἔργο καὶ μάλιστα μὲ τρόπο ποὺ ἀλλοιώνει τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἦθος καὶ τὴν Ὁρθόδοξη πνευματικότητα. Ἔτσι, ἐνῶ ἡ Θεῖα λειτουργία στὴ θεολογία καὶ παράδοσή μας νοεῖται μόνον ὡς παγκόσμιο γεγονός -ἢ Ἐκκλησία προσεύχεται «ὑπὲρ τοῦ σύμπαντος κόσμου»-, τελευταῖα δίνεται μεγάλη ἔμφαση στὶς λεγόμενες «ιδιωτικὲς λειτουργίες», μὲ ἀποτέλεσμα οἱ λειτουργίες νὰ γίνονται γιὰ νὰ βρεθοῦν μερικοὶ μόνοι τους παρὰ γιὰ νὰ ἐνώνονται ὅλοι μαζί οἱ πιστοὶ μὲ τὸν Θεό. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἱερεῖς, στὴν προσπάθειά τους νὰ ἀνταποκριθοῦν στὶς ἀπαιτήσεις τῶν οικογενειῶν, ὑποχρεώνονται νὰ παραμερίσουν τὶς ἐνοριακὲς ὑποχρεώσεις τους, ποὺ ἀποτελοῦν καὶ τὸ κύριο ἔργο τους.

Παράλληλα, σὲ πλείοστα ὅσα ἰδιωτικὰ ἐκκλησιάκια τελοῦνται μυστήρια, κυρίως γάμοι, μὲ τρόπους ποὺ τὰ ἐκφυλίζουν ἀπὸ μυστήρια καὶ πνευματικὰ γεγονότα σὲ κοσμικὲς καὶ κοινωνικὲς ἐκδηλώσεις. Περιττὸ νὰ ἀναφερθοῦμε στὰ ὅσα ἀκούγονται σχετικὰ μὲ τὴν οἰκονομικὴ διαχείριση τῶν εἰσπράξεων. Ὅπως ἀντιλαμβάνεσθε, τὸ θέμα καθίσταται ἐπικίνδυνο, ἰδίως ὅταν κανεὶς σκεφθεῖ ὅτι σὲ ὅλην αὐτὴν τὴν κατάσταση ἡ μόνη ὑπεύθυνη, ἡ Ἐκκλησία, ἀδυνατεῖ νὰ παρέμβει, μιὰ ποὺ οἱ ἱεροτελεστίες αὐτὲς τελοῦνται ἔξω ἀπὸ χώρους εὐθύνης καὶ ἐλέγχου της.

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτούς, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ ἐγκυκλίό της ἀπαγορεύει παντελῶς τὴν τέλεση μυστηρίων σὲ ἰδιωτικὰ παρεκκλήσια καὶ ὑπαίθριους ναοὺς, χορηγεῖ δὲ ἄδεια ἀνεγέρσεως ἰδιωτικῶν ναῶν μόνο μὲ τὴν προϋπόθεση τῆς λειτουργίας τους ἅπαξ τοῦ ἔτους, ἤτοι κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς πανηγύρεως καὶ ἑορτῆς τους. Μὲ τὴν ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συμμορφώθηκαν ἀμέσως ὅλες οἱ Μητροπόλεις τοῦ λεκανοπεδίου Ἀττικῆς ἐκτὸς τῆς δικῆς μας, ἡ ὁποία μάλιστα εἶχε καὶ τὸ μεγαλύτερο πρόβλημα.

Κατόπιν τούτου:

Α) Ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 2005 καὶ ἐφεξῆς ὅλα τὰ ἰδιωτικὰ παρεκκλήσια τῆς Μητροπόλεώς μας θὰ λειτουργοῦνται μόνον κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς πανηγύρεώς τους καὶ μάλιστα ὅταν αὐτὴ δὲν συμπίπτει μὲ Κυριακή. Ἄν ἡ ἑορτὴ πέφτει Κυριακή, τότε ἡ πανηγυρὶς μετατίθεται τὸ προηγούμενο ἢ ἐπόμενο Σάββατο. Τὸ παρεκκλήσιο θὰ μπορούσε νὰ λειτουργηθεῖ ἐκτάκτως καὶ γιὰ συγκεκριμένο λόγο καὶ ἄλλη μία φορὰ μὲ εἰδικὴ ἄδεια τοῦ Μητροπολίτου.

Β) Ἀπὸ τὸ νέο ἔτος δὲν θὰ δίνονται ἄδειες γιὰ τέλεση μυστηρίων σὲ ἰδιωτικὰ κτήματα. Θὰ τελεσθοῦν μόνον ὅσα ἔχουν ἤδη προγραμματισθεῖ. Γάμοι καὶ βαπτίσεις θὰ τελοῦνται μόνον σὲ ἐγκαινιασμένους ναοὺς, οἱ ὁποῖοι διαθέτουν καθαγιασμένα ἀντιμήνια. Ἐπειδὴ ἡ Μητρόπολή μας ὄχι μόνον δὲν θέλει νὰ τραυματίσει τὰ τίμια οἰκονομικὰ συμφέροντα τῶν ἐν λόγῳ κτημάτων, ἀλλὰ ἀπεναντίας καὶ νὰ τὰ ἐνισχύσει, θὰ ἔλθει σὲ ἐπαφὴ μὲ τοὺς ἰδιοκτῆτες των, ὥστε νὰ βρεθεῖ ὁ καταλληλότερος ἀπὸ ἄποψη θέσεως καὶ προϋποθέσεων ναός, ὁ ὁποῖος μαζί μὲ τὴν διευκόλυνση τῶν παρισταμένων θὰ συντελεῖ καὶ στὴν κατὰ τὸν καλύτερο τρόπο διασφάλιση τῆς διατήρησης τῆς ἱερότητος τῶν μυστηρίων, τῶν ὁποίων οἱ δεξιώσεις θὰ λαμβάνουν χώρα στὰ παραπάνω κτήματα.

Γ) Στόχος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας εἶναι ἡ ἀπὸ πάσης φύσεως ἐνίσχυση τῶν Μυστηρίων καὶ τοῦ Γάμου καὶ τῆς Βαπτίσεως, καὶ ἀπὸ αἰσθητικῆς καὶ ἀπὸ πρακτικῆς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τελετουργικῆς καὶ πνευματικῆς ἀπόψεως, ὥστε νὰ δικαιολογεῖται ἡ μυστηριακὴ τους ταυτότητα. Σύντομα θὰ ἐκδοθεῖ ἐνημερωτικὴ ἐγκύκλιος ἐπ' αὐτοῦ.

Γιὰ ὅποια δυσκολία προκύψει στὴν ἐφαρμογὴ τῆς παρούσης ἐγκυκλίου, θὰ πρέπει νὰ ἔλθετε σὲ ἐπικοινωνία μὲ τὴν Ἱερά Μητρόπολη. Θὰ παρακαλέσω πολὺ νὰ ὑπάρχει ἀπόλυτη συμμόρφωση σὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες τοῦ παραπάνω θέματος, διότι τὸ θεωροῦμε ἰδιαίτερας βαρύτητος καὶ σημασίας. Καμμία παρέκκλιση δὲν θὰ γίνῃ ἀνεκτὴ ἄνευ λόγου καὶ συνεννοήσεως.

Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς εὐλογεῖ.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν καὶ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης,

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

ΝΙΚΟΛΑΟΣ